

LÉTO 2014

PRO PAMÁTKY

Péče se vyplácí

KONVERZE ROKYTNICKÉ SÝPKY ZÍSKALA ŘADU OCENĚNÍ
RÓZHOVOR SE STAROSTOU SPÁLENÉHO POŘÍČÍ PAVLEM ČÍŽKEM

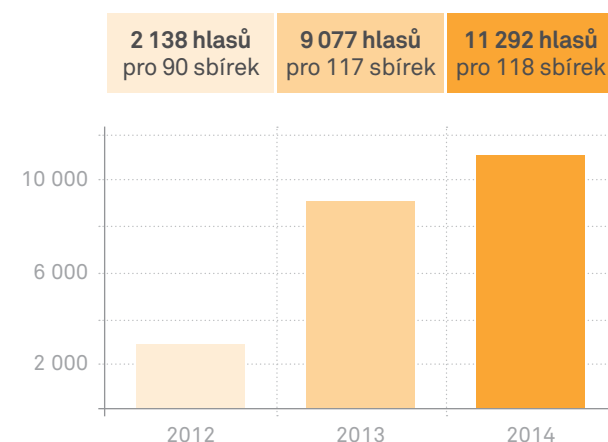

FOTO ADÉLA BACHTÍKOVÁ

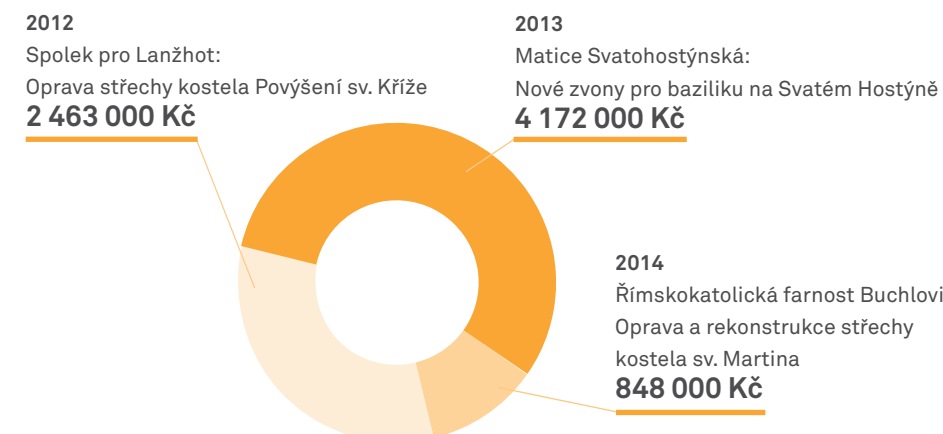
Ocenili jsme veřejné sbírky na obnovu památek

Projekt MÁME VYBRÁNO připravil Institut pro památky a kulturu, o.p.s., za podpory Ministerstva kultury a Národního památkového ústavu. Jeho součástí byla konference zaměřená na financování obnovy památek a také soutěž veřejných sbírek. Letošní třetí ročník byl završen slavnostním setkáním v dominikánském klášteře v Praze 27. května 2014. Více naleznete ve zpravodajství na portálu PROPAMÁTKY.

ON-LINE HLASOVÁNÍ V SOUTĚŽI MÁME VYBRÁNO

TÉMĚŘ 7,5 MILIONU KORUN VE TŘECH NEJÚSPĚŠNĚJŠÍCH SBÍRKÁCH

PARTNEŘI:

HLAVNÍ MEDIÁLNÍ PARTNER:

Archiv města Rokytnice v Orlických horách

ÚVODEM

Uplynulé jaro bylo pro celou naši redakci poměrně hektickým obdobím. Kromě standardního monitoringu dotací a veřejných sbírek, psaní článků a navazování nových kontaktů v rámci Katalogu služeb jsme spolupracovali na přípravě dvou konferencí i pravidelné soutěže.

Projekt MÁME VYBRÁNO se vydal jak vlastní atmosférou, tak i zájmem veřejnosti a médií. Velikou radost máme také ze spolupráce se Sdružením historických sídel Čech, Moravy a Slezska, připravovali jsme kompletní odborný program výroční konference v Písku s názvem Památky bez bariér.

Dobrou zprávou pro naše dárce je, že máme novou kolegyni Jindřišku Kukrálovou. Ta se o ně začíná pečlivě starat, jejich podpora je totiž pro nás velice důležitá, více na straně 15.

Důležitá je pro nás i spolupráce s odbornými partnery, které vám představujeme v rámci letní čtenářské soutěže a také v příloze tohoto časopisu.

A ještě jedna dobrá zpráva: čtvrtletník PROPAMÁTKY letos získal v soutěži Média na pomoc památkám 1. místo v jedné z pěti kategorií. Vážíme si toho!

Aleš Kozák

DOPORUČUJEME

NOVĚ ZAPSANÉ PAMÁTKY

Do evidence Národního památkového ústavu bylo v prvním čtvrtletí nově zapsáno celkem 23 nemovitých kulturních památek. Na Moravě jsou za toto období zapsány čtyři objekty. Památková ochrana se již netýká 15 objektů, z toho tři na Moravě. Mezi nově zapsanými památkami jsou například důlní areál, klubovna tenisového klubu či rabínský dům.

SANACE DŘEVĚNÝCH KONSTRUKCÍ

Společnost Thermo Sanace, s.r.o., pořádá v Ústavu makromolekulární chemie Akademie věd České republiky ve dnech 24.–25. září seminář s názvem Nové nedestruktivní metody diagnostiky a sanace dřevěných konstrukcí s praktickou ukázkou horkovzdušné sanace krovové konstrukce kostela Stěti sv. Jana Křtitele v Praze.

NEOBJEVENÉ PAMÁTKY

Národní památkový ústav připravil na letošní turistickou sezonu nový projekt s názvem Neobjevené památky. Má zastavit klesající návštěvnost a přilákat zájemce na málo známé památky. Do skupiny takzvaných neobjevených památek zařadil 33 objektů, které jsou sice neprávem opomíjené, ale často nově opravené a stojí za prohlídku.

Zdeněk Fiedler WM, CC BY-SA 3.0

Jiří Jík WM, CC BY-SA 3.0

KONFERENCE O VODÁRENSKÝCH VĚŽÍCH

Institut pro památky a kulturu, o.p.s., provozovatel portálu PROPAMÁTKY, připravuje další odbornou konferenci, tentokrát na téma Vodárenské věže. Setkání se uskuteční 13. a 14. listopadu 2014 v Národním technickém muzeu v Praze. Rádi vás přivítáme na 7. ročníku mezinárodní konference určené odborníkům památkové péče, studentům a všem zájemcům o naše kulturní dědictví.

HMATOVÉ EXPOZICE OCENĚNY

Národní galerie v Praze získala Cenu Mosty za rok 2013 v kategorii Instituce veřejné správy.

V rámci 11. ročníku ocenila Národní rada osob se zdravotním postižením České republiky Národní galerii za 30 let systematické taktilní prezentace uměleckých sbírek návštěvníkům s poruchami zraku.

RADNICE VLONI OPRAVILA DLÁŽDĚNÍ NA NÁMĚSTÍ.

ROZHOVOR S PAVLEM ČÍŽKEM

Péče se vyplácí

Hovořili jsme se starostou Spáleného Poříčí Pavlem Čížkem. Město má 2 600 obyvatel, pyšní se opravenými památkami a titulem historické město roku 2003. Starosta vyučoval na tamní střední škole ochranu památek, která představuje jednu z priorit jeho působení ve veřejném životě.

Co vše se vám ve Spáleném Poříčí v rámci obnovy památkového fondu podařilo opravit, co dalšího vás čeká?

Především se podařilo začátkem 90. let na žádost obce prohlásit střed Spáleného Poříčí městskou památkovou zónou. Bez tohoto kroku by kvalitní obnova města nebyla možná. Chyběl by ten stálý kontakt majitelů domů i městského úřadu s odborníky na památkovou péči a při opravách a nové výstavbě by se to projevilo negativně. Řadu let jsme opravovali renesanční zámek, barokní děkanství a velkostatek, klasicistní židovský kupecký dům, pivovar a rozsáhlé sklepy z 19. století, kostel a jeho varhany, dva zčásti roubené lidové domy a další památky.

Působil jste jako agronom, krátce souběžně se starostováním jako ředitel církevní školy. Kdy se objevil zájem aktivně chránit památky a pečovat o ně? Co byl zlomový okamžik?

Od dětství jsem měl rád přírodu a historii. A touha zachránit památky musela v době normalizace napadnout snad každého. Tehdejší bourání celých městských čtvrtí, zchátralé a vybydlené historické domy v každém městě a městečku, rozpadající se kostely a venkovské záměčky byly všudypřítomné.

Od roku 1986 jsme se v obci snažili v rámci Českého svazu ochránců přírody o alespoň drobné opravy opuštěného zámku. Od roku 1990 jsem se opravu památek učil za pochodu.

Které aktuální projekty města se zabývají obnovou historických objektů?

Nedávno jsme dokončili záchranné práce v areálu velkostatku – obnovili jsme velkou budovu barokního špejcharu a v loňském roce jsme provedli dláždění na náměstí a ve čtyřech ulicích památkové zóny. Tím skončila etapa základní záchrany. Nyní bude nutné vrátit se po 15–20 letech k opravám některých objektů, které jsme v první etapě hlavně zachraňovali – říkali jsme, že opravujeme na 20 let. Během té doby se najdou peníze na podrobnější opravy a restaurování. Rádi bychom vytvořili program podpory pro vlastníky nezapsaných kulturních památek v zóně, chtěli bychom se věnovat obnově zmizelých detailů – například vjezdových bran statků. Ke Spálenému Poříčí patří deset vesnic a ve dvou z nich jsou původně gotické kostely. Práce je tedy dost. Ale někdy může být radost i z maličkosti. Letos opravujeme malou, asi 90 let starou hasičskou zbrojnici. Podařilo se to, že ji dostavíme ze spávaných původních struskových cihel

TEXT REDAKCE
FOTO ARCHIV MĚSTA SPÁLENÉ POŘÍČÍ

z našeho regionu, které jsme získali ze zbourané stodoly.

Památku nestačí jen opravit, je nutné najít jí odpovídající využití, aby byla součástí života města. Daří se to ve Spáleném Poříčí u většiny obnovených památek?

U každé památky vždy řešíte tři věci: vlastnictví, využití a peníze. Všechny jsou řešitelné. Kdyby město opravovalo jen památky ve svém majetku, nebylo by v Poříčí opraveno téměř nic. Je nutné opravovat i památky pronajaté, zapůjčené i památky jiných vlastníků. Všechny nás přece „upamatovávají“ na život našich předků na místě, kde nyní žijeme my. A využití je třeba hledat takové, které je pro památku přirozené. Zámek, za socialismu přestavěný na dílny a byty, dnes využívá střední škola. Tím se místnosti vracely do původních dispozic. Místo dílen a sklepů je muzeum a koncertní síň. Z opuštěného židovského kupeckého domu je stylový penzion a vinárna, ze zchátralého lidového domu infocentrum, u mlýna se opět točí dřevěné kolo, na děkanství opět bydlí pan farář, z koníren a poté prasečáku je dnes restaurace, ze špejcharu galerie, z chlévů a kanceláří hotel, z městského domu je „domeček“ pro dětské mimoškolní aktivity, v pivovaru a jeho sklepech je zatím příležitostná divadelní síň a sháníme minipivovar. Všechny památky mají své využití.

Jak funguje spolupráce města s vlastníky památek?

PAVEL ČÍZEK

- Narodil se 20. dubna 1964.
- Vystudoval Agronomickou fakultu Vysoké školy zemědělské v Praze.
- S manželkou Věrou mají děti Jiřího, Barboru a Jakuba.
- V letech 1990–1994 působil jako zástupce starosty, od roku 1994 je starostou Spáleného Poříčí.
- Ve Spáleném Poříčí pod jeho vedením vznikla církevní střední škola s ekologickým a sociálním oborem.
- Klade stálý důraz na školství, ekologii a ochranu památek.

Velmi dobře. Vždy musí být někdo hybatelem a mělo by to být město. Máme návrh obnovy všech fasád, každoročně jdeme nějakou opravou příkladem, pomáháme vlastníkům s vyřizováním formalit. Našla se i místní firma, která koupí starý domek v památkové zóně, opraví ho, prodá a pak kupuje další. A kupodivu najde kupce, i když je to v místě, které dříve nebylo atraktivní. Prostředí opraveného historického centra začíná být zajímavé i na malých městech.

Přiblížil byste našim čtenářům hlavní téma semináře Památky vydělávají (?), ze kterého vyplynulo, že obnova památek je vysoce efektivní nejen z morálního, ale i z ekonomického hlediska?

Dotace státu do památek je podle mě spíše krátkodobou půjčkou, která státu přináší následné příjmy. Proč? Dá-li stát investoru dotaci na obnovu památky ve výši 50 %, do třech měsíců se mu vrátí DPH ve výši cca 20 % z celé částky. Protože památky jsou méně náročné na materiál a náročnější na lidskou práci, počítejme, že mzdové náklady tvoří 60–80 % z ceny obnovy. Státu se do měsíce po fakturaci vrátí ze mzdových nákladů 34 % na sociálním a zdravotním pojištění od stavební firmy a z vyplacené mzdy 11 % sociálního a zdravotního pojištění od zaměstnance. Dále státu přichází daň ze mzdy. Státu se tak rychle vrátí zhruba to, co poskytl na dotaci. A pokud opravená památka najde využití, zaměstnají se v ní lidé, platí zdaněný nájem, nakupují v obchodech a platí tam DPH, odvádějí

UPRAVENÉ OKOLÍ KOSTELA SV. MIKULÁŠE

sociální a zdravotní pojištění atd. Takový Program regenerace městských památkových rezervací a zón, z kterého se opraví stovky památek, je pro stát velice rentabilní. Na rozdíl od nějaké jediné dálniční investice v hodnotě Programu regenerace, kde převážnou část ceny díla tvoří materiálové náklady.

Domníváte se, že tyto ekonomické argumenty pomohou příznivě ovlivnit výši dotačních prostředků v jednotlivých programech na obnovu památek?

Bohužel ne. Nechápu, proč stát nechce dotovat mnohem více památky z programů EU, když by ho to nic nestálo a měl by z toho vysoké následné příjmy. Žel národní programy Ministerstva kultury jsou na ostudném minimu, kraje dotují památky mnohem méně než dřívější okresní úřady a z evropských dotací byly památky vyškrtuty úplně. Dotovat by se mělo pouze využití národních kulturních památek, památek UNESCO a zanebatelná část vesnických památkových rezervací. Evropský program rozvoje venkova se stal za ministra Tomana pouze programem transferu dotací zemědělskému sektoru a velmi úspěšně dotace do stovek venkovských památek byly od roku 2014 zrušeny...

Jaké zdroje financování obnovy památek využíváte právě ve Spáleném Poříčí?

Na vlastní památky Program regenerace městských památkových rezervací a zón, na regeneraci veřejné infrastruktury jsme získali dotaci z Regionálního

BAROKNÍ ŠPEJCHAR SE DOČKAL OBNOVY V LETECH 2004–2010.

operačního programu Jihozápad, občas využíváme i jiné menší zdroje. Hlavní je ale rozpočet města.

Jak hodnotíte Program regenerace městských památkových rezervací a zón Ministerstva kultury?

Nejúspěšnější a nejdéle funkční dotační program v České republice. Mohl by být vzorem pro dotační programy pro památky v jiných zemích. Jeho principy by měly přejímat i ostatní dotační programy, ale to se žel neděje.

Co mohou návštěvníci očekávat na TOP týdnu turistického ruchu ve Spáleném Poříčí od 7. do 14. září 2014 ve spojení s památkami?

Zaměřujeme se na oživení památek za pomoci místních spolků. A tak zde bude medový den, budou se vařit speciality, uslyšíme netradiční zpracování Kouzelné flétny a vše vyvrcholí historickým programem 14. září. Ale čtenáře bych chtěl pozvat na premiérovou akci – barokní odpoledne 5. července, které pořádáme společně s Plzní 2015. Návštěvníci budou moci pocítit baroko. Ve Spáleném Poříčí vyhledám s lidmi místa s barokními vazbami, budou se moci projít oživenou barokní krajinou a zkusit život prostého lidu, čeká je veselice, landart – umění v krajině, koncert, divadlo, barokní tanec a mnoho jiného.

Vyučoval jste předmět ochrana památek. Co studenty při výuce nejvíce zajímá?

Žel při změně osnov výuka ochrany památek z osnov „ekologů“ vypadla. Ochrana památek by se měla učit na všech středních školách. Jednoduše, ale tak, aby si studenti vytvořili vazby mezi učivem historie a realitou. Studenty bavily konkrétní věci. Podívat se na opravovaný dům, diskutovat o něm, hledat ve městech stopu historie a jednotlivé stavební slohy. Prostě to, co objevoval a dokázal popsat Jaroslav Herout např. ve svém Slabikáři návštěvníků památek.

Co byste z vlastní praxe a zkušeností při obnově kulturního dědictví doporučil jiným městům? V čem by se mohla od Spáleného Poříčí inspirovat?

- 1) Zastupitelstvo je zodpovědné za vzhled města a obnovu památek v něm. Vzhled je podvědomě důležitější, než se obecně předpokládá. Dnes po 25 letech od roku 1989 na první pohled poznáme, která města pracovala a která byla laxní.
- 2) Předávám zkušenost, kterou jsem získal v roce 1994 od dlouholetého bavorského starosty, který dostal ocenění za obnovu obce. Řekl: „Nejdůležitější ze všeho je najít všechny staré fotky, obrazy a pohlednice obce či města.“ Přemýšlením o nich můžeme obec pochopit. Řeknou nám, které stavby musíme zachovat, i když nejsou prohlášeny památkou, ukážou nám, jak navazovat na starou zástavbu a citlivě ji rozvíjet. Nebojte se oprav památek. Nejsou na to třeba obrovské peníze, jen je třeba hodně přemýšlení a práce. ■

SÝPKA BYLA VYHLÁŠENA PAMÁTKOU KRÁLOVÉHRADECKÉHO KRAJE A ZÍSKALA OCENĚNÍ V SOUTĚŽI GLORIA MUSAEALIS.

ZAJÍMAVÁ REKONSTRUKCE

Proměna sýpky v moderní muzeum

Rokytnice v Orlických horách si bravurně poradila se zchátralou sýpkou, která nebyla právě ozdobou města. S pomocí evropských peněz nechala technickou památku opravit a proměnila ji v moderní interaktivní muzeum, v němž se zájemci vydávají na zábavnou cestu od přírodních krás Orlických hor k původním řemeslům regionu.

TEXT ZBYNĚK KONVIČKA
FOTO ARCHIV MĚSTA ROKYTNICE
V ORLICKÝCH HORÁCH

Bývalá sýpka z poloviny 19. století je situována v centru městské památkové zóny, kde patří mezi dominantní objekty. Kamenná stavba si zachovala původní tvarosloví vnějších zdí, hmoty a konstrukce střechy. Unikátně se dochoval stav dřevěných konstrukcí v interiéru objektu. Po posouzení statiky byl proveden i mykologický průzkum, který stanovil skutečný rozsah sanace

dřevěných částí. Celá stavba se musela hermeticky uzavřít a na nějakou dobu vyplnit plynem, kterým se hubí dřevokazný hmyz. Teprve potom se dřevo impregnovalo. Napadené a dožitě části tesařských konstrukcí byly citlivě obnoveny původní technologií.

Rekonstrukce

Architektonicky i funkčně zajímavý projekt, velmi citlivě přistupující k dochovaným hodnotám interiéru i exteriéru budovy připravil architekt Petr Šuda z Atelieru architektury Šuda-Horský z Hradce Králové. Citlivě zrestaurované dřevěné prvky skloubil s moderními materiály – sklem a ocelí. Jedinečně do hřebenu střechy zakomponoval prosklený světlík, kudy proniká světlo do muzejní expozice a skrze skleněné podlahy i do jednotlivých nižších pater. Moderní expozice s mnoha interaktivními prvky tak slibuje zajímavý návštěvnický zážitek a podtrhuje velmi příjemnou a přátelskou atmosféru pro návštěvníka muzea.

PROJEKT BYL SPOLUFINANCOVÁN Z REGIONÁLNÍHO OPERAČNÍHO PROGRAMU NUTS II SEVEROVÝCHOD.

Samotnou rekonstrukci zahájila v prosinci 2011 společnost STAKO a dokončila ji v květnu 2013, kdy byla stavba zkolaudována. Po celou dobu dohlíželi na průběh obnovy pracovníci oddělení památkové péče při Městském úřadě v Rychnově nad Kněžnou a Národního památkového ústavu v Josefově. Muzejní expozice pod názvem Sýpka – muzeum Orlických hor byla otevřena pro veřejnost 14. prosince 2013 a je ukázkou vhodného a zdařilého využití brownfieldu v zástavbě horského městečka.

Rozpočet obnovy budovy sýpky včetně vybavení pro muzejní expozici činil bezmála 36 milionů korun. Projekt byl spolufinancován z Regionálního operačního programu NUTS II Severovýchod, z něhož město získalo téměř 30,5 milionu korun. Projekt byl dofinancován z rozpočtu města Rokytnice v Orlických horách.

Expozice

Autorem interaktivní expozice Přírodou za řemesly Orlických hor je kurátor Tomáš Zelenka. Expozice vznikla s cílem přiblížit široké veřejnosti vazbu člověka na prostředí, v němž

žije. Tradiční regionální řemesla Orlických hor jsou tak v souladu s touto myšlenkou představována ve vazbě na přírodní zdroje.

Sýpka přeměněná v moderní muzeum je díky mnoha prvkům nevšedním místem. Jednotlivé části expozic popisuje audioprůvodce, který může dostat každý návštěvník už u vchodu do muzea. Audioprůvodce byl namluven i do polštiny. Po celé budově jsou pak rozmístěny infokiosky, kde si návštěvníci mohou vyzkoušet různé kvízy nebo se naučit rozpoznávat hlasy ptáků žijících v Orlických horách. Zvědavější návštěvníci ocení přístup k interaktivní encyklopedii s množstvím doplňujících informací. Velkým překvapením může být podlaha v prvním patře sýpky. Zde je několik sekcí reagujících na návštěvníkův pohyb. Jsou to například ryby uhýbající před vašimi kroky nebo můžete kopat do virtuálních kamenů. Všechny tyto prvky, které se snaží více zaujmout návštěvníka a vtáhnout do „děje“ muzea, oceňují především děti.

V sýpce je například možné vytvořit také přednáškový sál pro 25 lidí, v pod-

kroví najdeme řemeslnou dílnu a částí objektu prostupuje prosklená jedenáctimetrová voliéra. Na dubu umístěném ve voliéře je k vidění 55 druhů ptáků, kteří se v Orlických horách vyskytují. Při přípravě expozice preparátoři využili uhynulé ptáky. Ty je možné porovnat s částí historické sbírky Karla Plachetky, který v Orlických horách působil v dobách první republiky. Vystaveny jsou také exponáty přibližující historická řemesla, například výrobu skleněných ozdob či betlémů. Dalšími exponáty, které se návštěvníkům představují a vznikaly v Orlických horách, jsou orlické sklo, modely mlýna nebo hutí. Není opomenuto ani tkalcovství nebo výroba lubových krabiček. „Cílovou skupinou návštěvníků by měli být především turisté, také návštěvníci ze sousedního Polska a školní mládež,“ říká starosta města Petr Hudousek.

Hlavní muzejní expozice je rozšířena o program Řemesla zaniklá, oživovaná, živá, který na ni tematicky navazuje. Jeho podstatou je stará řemesla nejen vidět, ale hlavně také zažít. Návštěvníci mají během tohoto programu možnost vyzkoušet náročnost

PRO NÁVŠTĚVNÍKY

Před budovou muzea jsou zajištěna tři parkovací místa pro osobní vozy. V těsné blízkosti, asi 50 metrů od objektu, se potom nachází velké parkoviště pro osobní vozy a autobusy. Přístup do budovy i její interiéry jsou plně bezbariérové. Pro větší komfort návštěvníků jsou k dispozici uzamykatelné boxy na osobní věci. Otevřeno je v sýpce každý den mimo pondělí od 9 do 17 hodin.

MODERNÍ MUZEJNÍ EXPOZICE VZNIKLA S CÍLEM PŘIBLIŽIT ŠIROKÉ VEŘEJNOSTI VAZBU ČLOVĚKA NA PROSTŘEDÍ, V NĚMŽ ŽIJE.

některých tradičních uměleckých řemesel. Správcem expozic je Muzeum a galerie Orlických hor v Rychnově nad Kněžnou. Část jeho sbírek se tak přemístila blíž do centra turistického ruchu v Orlických horách. Na projekt muzea v sýpce uzavřelo město Rokytnice v Orlických horách smlouvu o spolupráci s Královéhradeckým krajem a Správou Chráněné krajinné oblasti Orlické hory, která se na vzniku expozic rovněž podílela. K jejich provozování se smluvně zavázalo právě Muzeum a galerie Orlických hor v Rychnově nad Kněžnou, a to minimálně na 10 let.

Historie památky

Budova bývalé sýpky byla vystavěna z kamene a cihel ve druhé polovině 19. století jako hospodářská součást komplexu budov čp. 4 rodiny Netolitzky v bezprostřední blízkosti centra městečka Rokytnice v Orlických horách. Objekt sloužil nejprve jako sýpka a sklad zemědělské techniky. Po druhé světové válce ovšem ztratil původní funkci a byl využíván například jako objekt sběrných surovin, později středisko okresního stavebního podniku. V roce 2001 jej po neúspěšné privatizaci převedl do majetku města tehdejší Okresní úřad v Rychnově nad Kněžnou. I přes chátrání v ní zůstaly původní čtyři patra včetně sklepa. Objekt není zapsán v Ústředním seznamu kulturních památek České republiky, ale leží na území městské památkové zóny Rokytnice v Orlických horách.

V roce 2009 se vlastník objektu dohodl s Královéhradeckým krajem na záměru podat žádost o financování obnovy této památky z Regionálního operačního programu NUTS II Severovýchod. Město svůj záměr odůvodnilo tím, že v objektu plánuje moderní muzejní expozici Orlických hor, která v centru této turistické oblasti chybí. V roce 2011 byl projekt schválen ke spolufinancování a v letech 2011 až 2013 proběhla kompletní obnova sýpky včetně změny využití na muzejní expozici.

Ocenění

„Protože se jedná o výjimečnou ukázkou citlivého přístupu k záchraně památky a nalezení nového vhodného způsobu využití, rozhodli jsme se

přihlásit stavbu do soutěže Památka roku 2013,“ říká starosta Petr Hudousek. Nominace se vyplatila a zrekonstruovaná sýpka zvítězila v královéhradeckém kole soutěže Památka roku 2013, kterou každoročně vyhlašuje Sdružení historických sídel Čech, Moravy a Slezska. Sýpka – Muzeum Orlických hor získala také ocenění v prestižní národní soutěži Gloria musaealis 2013. Zvláštní ocenění udělené na návrh čestné komise soutěže získala i přes rekordní účast 90 soutěžních projektů. Sýpka se tak prosadila i v nemalé konkurenci nejen regionálních muzeí, ale také gigantů, jako jsou národní a zemská muzea. Ohlasy mezi návštěvníky i odbornou veřejností jsou na novou moderní expozici v Orlických horách velmi kladné. ■

ZEPTALI JSME SE

Petr Hudousek
starosta Rokytnice v Orlických horách

Ze sýpky se stalo muzeum. Byly i jiné varianty využití objektu?

Původní sýpku jsme převzali jako sklad pro komunální mobiliář nebo drobnou techniku. Od začátku bylo jasné, že nejsme schopni využít všechna patra budovy. Určitě jsme zájem o využití stavby pro účel muzea uvítali. Myslím, že je to názorná ukáзка, jak vdechnout nový život prakticky nepotřebnému zemědělskému brownfieldu v centru obce.

Co bylo při realizaci celé obnovy nejtěžší a co vám udělalo největší radost?

Na začátku jsem netrpělivě čekal hlavně na výsledek statického průzkumu budovy a mykologického průzkumu tesařských prvků. Když mi architektonická kancelář sdělila, že muzeum je v těchto prostorách řešitelné, velice se mi ulevilo, že to nemusíme zbourat. Po zahájení stavby jsem byl trochu nervózní do doby, než se podařilo celý objekt staticky zajistit, což představovalo provést po celém obvodu sýpky dodatečné základy z litého betonu. A největší radost jsem prožíval při slavnostním otevření expozice. Ten den jsem si vysloveně užíval.

NÁZOR

Co vás inspirovalo k vyfotografování snímku? Je pro vás osobně místo na oceněné fotografii něčím výjimečné?

Zeptali jsme se tří nejúspěšnějších mladých fotografek, které obstály v silné konkurenci soutěže Mladí fotografují památky, kterou již popáté vyhlásilo Sdružení historických sídel Čech, Moravy a Slezska.

Magdaléna Nešněrová

1. místo – Cesta do časů dávno minulých, Sloup v Čechách
Kaplička není slavná, ani velkolepá, ale ve svém nejlepší věku povznášela zdejší obyvatele na duchu a za svými silnými zdmi chránila vojáky v období druhé světové války. Teď, když umlkly výstřely a lidé ztratili zbožnost, kostelík tiše stojí a chátrá. Takový už je koloběh života, něco nového vzniká, něco se rozpadá v prach. Úcta ale nestojí peníze a i přesto dokáže uchovávat věci i osobnosti po dlouhá léta. K zvěčnění této klasicistní stavby mě ponoukl i strach, že tu s námi kaplička už dlouho nepobude. Přesně vprostřed se zlověstně táhne dlouhá prasklina. Okolní aleji však stárí neskonalé sluší! Važme si v dnešní uspěchané době míst, která působí jako balzám na duši. Člověk nemusí být sečtělým křesťanem, aby vešel do tichého kostela a chvíli rozjímal o životě a světě, který jej obklopuje.

Lucie Hajšmanová

2. místo – Zpívající fontána, Mariánské Lázně
K vyfotografování mého snímku mne inspirovala asi hudba. V životě jsem neviděla krásnější fontánku a ještě k tomu, aby zpívala. Chytá to u srdce, stát tam a jen tak se nechat unášet tou krásou. Řekla jsem to už jednou a říkám to i podruhé – Mariánské Lázně jsou podle mne nejhezčí lázně. Možná ne nejhezčí v Čechách, ale v našem západočeském trojúhelníku určitě.

Martina Vašítková

3. místo – Bazilika Nanebevzetí Panny Marie a sv. Cyrila a Metoděje, Velehrad

Ve škole nám pan učitel zadal úkol vyfotografovat památku v našem okolí. Památku, která je nám něčím blízká nebo je naše oblíbená. Při zadávání úkolu mě jako první napadla bazilika Nanebevzetí Panny Marie a sv. Cyrila a Metoděje na Velehradě. Pro mě je to jedno z nejhezčích míst v okolí, kde bydlím. Pak už jsem jen jednu fotku vybrala a poslala do soutěže.

Více na www.historickasidla.cz

OSTRAVA-HRABOVÁ – KOSTEL SV. KATEŘINY ALEXANDRIJSKÉ

HORŠOV – KOSTEL VŠECH SVATÝCH

PELHŘIMOVOVY – KOSTEL SV. JIŘÍ

NERATOV – KOSTEL NANEBEVZETÍ PANNY MARIE

ANDĚLSKÁ HORA – KOSTEL NEJSVĚTĚJŠÍ TROJICE

FOTOREPORTÁŽ

FOTO JAN BARTOŠ

Výstava kostel365.cz

Institut pro památky a kulturu, o.p.s., již několik let v rámci putovní výstavy **kostel365.cz** představuje místa, kde architektura po mnoho let pomáhala lidem a zastřešovala jejich duchovní cesty. Vydejte se na prohlídku kostelů, které samy často potřebují pomoci. Na cestách vás přitom osloví svými jedinečnými příběhy.

PRAHA – KOSTEL SV. ANNY A SV. VAVŘINCE

ŠVIHOV – BÝVALÝ KOSTEL SV. JANA EVANGELISTY

HUSTOPEČE – KOSTEL SV. VÁCLAVA
A SV. ANEŽKY ČESKÉDOLNÍ KOUNICE – KOSTEL PANNY MARIE –
AREÁL KLÁŠTERA ROSA COELI

LOUKOV – KOSTEL SV. MARKÉTY

HOSTÍKOVICE – KOSTEL NEJSVĚTĚJŠÍ TROJICE

ZADNÍ ZVONKOVÁ – KOSTEL SV. JANA NEPOMUCKÉHO

V SOUTĚŽI PAMÁTKA ROKU 2013 SDRUŽENÍ OCENILO OBNOVU KOSTELA SV. KATEŘINY VE ŠTRAMBERKU.

CHVÁLÍME

Sdružení historických sídel Čech, Moravy a Slezska

Sdružení historických sídel Čech, Moravy a Slezska vedle své klíčové role při obnově městských památkových rezervací a zón organizuje každoročně soutěž Historické město roku. Další soutěže pořádané Sdružením jsou: Památka roku a Mladí fotografují památky.

Soutěž Historické město roku má za sebou již dvacet ročníků. Sdružení ji pořádá spolu s Ministerstvem pro místní rozvoj a Ministerstvem kultury. Komise hodnotí péči o památky a přístup k ochraně historického kulturního dědictví. Ta se projevuje ve finanční účasti města na obnově památek, koncepční přípravě regenerace památkové rezervace nebo zóny a také v péči o obyvatele, návštěvníky, společenský život a celkový vzhled města. Letošním vítězem za rok 2013 se stalo město Chrudim. Sdružení se v roce 1993 také podílelo na vzniku programu pro ochranu památek, z něhož byly od té doby rozděleny zhruba čtyři miliardy korun.

Již popáté se mohli mladí lidé do 21 let přihlásit do soutěže Mladí fotografují památky. Garantem a hlavním pořadatelem je Rada Evropy. Soutěž je určena pro žáky a studenty základních a středních škol a je jednou z největších světových akcí pro mladé na poli kulturního dědictví. V roce 2012 se jí zúčastnilo více než 25 tisíc mladých lidí z 58 různých zemí světa. Akce má podnítit zájem o naše kulturní dědictví, podpořit znalosti histo-

rických budov a zahrad, venkovských a městských krajin. Vítězem letošního ročníku byla Magdaléna Nešněrová za snímek s názvem Cesta do časů dávno minulých, Sloup v Čechách.

Novou soutěží bylo letos klání o Památku roku 2013. Tuto soutěž připravilo Sdružení s Národním památkovým ústavem a Ústavem územního rozvoje. Cena se uděluje za nejlepší projekt a realizaci obnovy nemovitých kulturních památek, budovy nebo souboru staveb, které mají významné památkové, architektonické nebo urbanistické hodnoty a jsou nositeli specifického charakteru prostředí. Vlastník objektu s vítězným projektem získá trvalou pamětní desku s nápisem Památka roku 2013 k umístění u památky a také finanční odměnu ve výši 100 tisíc korun. Prvním vítězem této soutěže se stal filiální kostel sv. Kateřiny ve Štramberku.

Zmiňované soutěže organizované Sdružením napomáhají posilovat vazby k odkazu předků, ke kulturnímu dědictví a budovat patriotismus. Upevňují tedy vztah k místu, kde žijeme, jež si zaslouží péči a ochranu. ■

TEXT ZBYNĚK KONVIČKA
FOTO ARCHIV SHS ČMS

FINANCOVÁNÍ

LEGIE 100, záchrana pietních míst a obnova Legiovlaaku

V letošním roce si připomínáme 100 let od zahájení první světové války. Československá obec legionářská připravila velmi rozsáhlý a různorodý projekt LEGIE 100.

Cílem je připomenout důležité historické mezníky, které vedly ke vzniku Československa, a vyzdvihnout zásluhy československých legionářů. Projekt zahrnuje připomínkové pietní akce, historické rekonstrukce bitev, tematické výstavy, přednáškovou činnost a další zajímavý program.

Nevšední zážitek poskytne zájemcům o historii takzvaný Legiovlak, který představí podobu legionářských vlaků, bojové podmínky a dobové zvyklosti. V minulých letech Československá obec legionářská zakoupila několik vyřazených historických vagonů, tři z nich se již podařilo kompletně zrekonstruovat. Celý vlak by se měl

veřejnosti představit letos v létě u příležitosti vzniku prvních legionářských jednotek. Vlak by se měl skládat z vagonu plošinového, improvizovaného obrněného, ubytovacího, štábního, velitelského, poštovního, dílenského, zdravotního a skladového.

V oblasti obnovy památek je důležitá péče, kterou LEGIE 100 věnuje válečným hrobům a pietním místům. Jejich úpravu, obnovu a údržbu má pomoci financovat veřejná sbírka vyhlášená na podporu celého projektu. Bližší informace naleznete na portálu PROPAMÁTKY v sekci financování.

Dagmar Koželuhová

PODPOŘTE NÁS

Nedílnou součástí chodu naší redakce je kromě vydávání čtvrtletníku PROPAMÁTKY také každodenní práce na fungování stejnojmenného portálu. Přinášíme vám aktuální zprávy z oblasti péče o památky a sdílíme dostupné informace o jejich obnově, financování i využití. Pomáháme tak šířit osvětu a příklady dobré praxe.

Využíváte našich informací?

Staňte se naším dárce a podpořte tak dlouhodobé fungování redakce. Vážíme si spolupráce s firemními partnery, stejně jako si ceníme podpory individuálních čtenářů.

Jsme sociální podnik.

Na chodu redakce se podílí celkem šest pracovníků se zdravotním znevýhodněním, kterým portál umožňuje zajímavé pracovní uplatnění a zároveň respektuje jejich zdravotní hendikep.

Vážíme si všech dárců.

Proto jim zasíláme po celý rok čtvrtletník PROPAMÁTKY a zve-me je na naše akce.

Číslo účtu: 217 607 831 / 0300

Děkujeme za podporu všem současným i budoucím dárcům.

Redakce portálu PROPAMÁTKY

Představujeme partnery portálu

Redakce portálu vyhláší čtenářskou soutěž. Můžete získat buď konkrétní výrobky, služby, nebo výrazné slevy partnerů portálu. Stačí být našim pravidelným čtenářem.

Díky spolupráci s našimi odbornými partnery můžeme již podruhé vyhlásit letní čtenářskou soutěž a pomoci tak některým z našich čtenářů získat výrobky či služby zcela zdarma nebo s výraznou slevou. Soutěž navíc pomáhá představovat široké veřejnosti činnost našich partnerů a lidé si sami mohou vybrat, zda jejich nabídky v rámci péče o památky využijí. V příloze časopisu naleznete bližší informace.

Soutěž má dvě jednoduchá pravidla:
1. Buďte pravidelnými čtenáři portálu, tzn. odebírejte náš e-mailový zpravodaj na www.propamatky.info.

2. Vyberete si v on-line formuláři jeden výrobek, službu nebo slevu, kterou vám partneři nabízejí.

Soutěž trvá od 1. července do 30. září 2014. Podrobné informace včetně on-line formuláře, kde se můžete do soutěže zapojit, najdete na stránkách portálu PROPAMÁTKY. Výsledky soutěže vyhlásíme na veletrhu PAMÁTKY, který se uskuteční od 23. do 24. října 2014 v Praze. Všichni soutěžící navíc získají vstupenku na veletrh zdarma.

Aleš Kozák
Institut pro památky a kulturu, o.p.s.

PARTNEŘI PORTÁLU

Kvalitní pálená střešní krytina pomáhá zastřešovat památky.
www.tondach.cz

Využijte našich zkušeností s osvětlením historických budov.
www.erco.com

Kvalitní minerální nátěrové systémy pro restaurování a obnovu památek
www.keim.cz

Prověřené materiály pro řešení vlhkostních problémů v historických objektech včetně poradenství
www.mc-bauchemie.cz

Odborný veletrh PAMÁTKY pořádá INCHEBA PRAHA spol. s r. o.
www.incheba.cz/pamatky

Ovládáme řemeslo ručně sypané, historické, ostře pálené, probarvené keramické dlažby.
www.historicka-dlazba.cz

Od roku 1991 dodáváme izolační systémy i do historických budov.
www.ciur.cz

Zajistíme likvidaci dřevokazného hmyzu v historických stavbách prostřednictvím horkého vzduchu.
www.thermosanace.eu

Umíme vyrobit přesné kopie špaletových oken nebo dveří včetně všech řezbářských detailů.
www.janosik.cz

Čtvrtletník portálu PROPAMÁTKY
Ročník 3, číslo 2, vychází: 4x ročně
Vydává: Institut pro památky a kulturu, o.p.s.
Editor: Jan Červinka

Redakce: Aleš Kozák, Zbyněk Konvička,
Dagmar Koželuhová, Helena Pašková,
Jindřiška Kukrálová
Jazyková redakce: Lenka Kuboušková

Grafická úprava: Studio BASE
Evidenční číslo: MK ČR E 208 18
© Institut pro památky a kulturu, o.p.s.
E-mail: redakce@instituteu.cz